



EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 22.11.2005
COM(2005) 596 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Jauna daudzvalodības pamatstratēģija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Jauna daudzvalodības pamatstratēģija

Kol'ko jazykov vieš, tol'kokrát si človekom.
Jo vairāk valodu jūs zināt, jo vairāk jūs esat cilvēcis
(Slovāku sakāmvārds)

I IEVADS

Pirmo reizi Eiropas Komisijas komisāra pienākumu jomā skaidri ir iekļauta atbildība par daudzvalodību. Šis dokuments ir pirmais Eiropas Komisijas paziņojums, lai izpētītu šo politikas jomu. Tas papildina Eiropas Komisijas pašreizējo iniciatīvu uzlabot saziņu starp Eiropas pilsoņiem un iestādēm, kuras strādā pilsoņu labā. Tas arī:

- no jauna apstiprina Eiropas Komisijas saistības attiecībā uz daudzvalodību Eiropas Savienībā;
- izklāsta Eiropas Komisijas stratēģiju daudzvalodības veicināšanai Eiropas sabiedrībā, ekonomikā un pašā Eiropas Komisijā; un kā arī
- ierosina vairākas īpašas darbības, kas izriet no šā stratēģiskā pamata.

I.1 DAUDZVALODĪBA UN EIROPAS VĒRTĪBAS

Eiropas Savienības pamatā ir „vienotība daudzveidībā”: kultūru, paražu un uzskatu, arī valodu daudzveidībā. Bez Eiropas Savienības 20¹ oficiālajām valodām ir arī apmēram 60 vietējās valodas un tā dēvētās nevietējās valodas, kurās runā migrantu kopienās².

Daudzveidība ir tā, kas Eiropas Savienību veido tādu kāda tā ir: tā nav „sajaukums”, kurā pazūd atšķirības, bet gan - kopēja mājvieta, kurā cildina daudzveidību un kurā katram no mums dzimtā valoda ir bagātības avots un tilts uz lielāku solidaritāti un savstarpēju sapratni.

Valoda ir vistiešākā kultūras izpausme; tā padara mūs cilvēcis un sniedz katram no mums identitātes izjūtu. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas³ 22. pantā noteikts, ka Savienība respektē kultūru, reliģiju un valodu daudzveidību. Ar 21. pantu ir aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp valodas dēļ. Cieņa pret personu, atvērtība pret citām kultūrām, iecietība un citu personu pieņemšana, valodu daudzveidības respektēšana ir Eiropas Savienības

¹ 21. valoda no 2007. gada būs īru valoda; 23 valodas, pievienojoties Bulgārijai un Rumānijai.

² Sk. *Euromosaic* pētījumu:
http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

³ OV C 364, 18.12.2000., 1. lpp.

pamatvērtība⁴. Eiropas Savienības un dalībvalstu rīcībai, lai atbalstītu daudzvalodību, tāpēc ir tieša ietekme ikviena pilsoņa dzīvē.

I.2 Kas ir daudzvalodība?

Daudzvalodība attiecas gan uz personu spēju izmantot vairākas valodas, gan uz dažādu valodu kopienu līdzāspastāvēšanu vienā ģeogrāfiskā teritorijā. Šajā dokumentā šis termins ir izmantots, lai aprakstītu Komisijas politikas jauno darbības jomu, sekmējot tādas vides izveidi, kas ir veicina visu valodu izpausmi pilnībā, un kurā var attīstīties daudzveidīga valodu mācīšana un apguve.

Eiropas daudzvalodības politikai ir trīs mērķi:

- veicināt valodu apguvi un sekmēt valodu daudzveidību sabiedrībā;
- sekmēt stipru daudzvalodu ekonomiku un
- sniegt pilsoņiem piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem, procedūrām un informācijai dzimtajā valodā.

Atbildība par turpmāku izaugsmes panākšanu galvenokārt ir atkarīga no dalībvalstīm (nacionālā, reģionālā vai vietējā līmenī), taču Eiropas Komisija veiks visu iespējamo, lai vairotu informētību par daudzvalodību un dažādos līmeņos uzlabotu sāktu darbību pastāvīgumu.

II DAUDZVALODU SABIEDRĪBA

II.1 Valodu apguve

II.1.1 Valodu prasmes

Spēja saprast vairāk nekā vienu valodu un sarunāties tajā - tā jau ir ikdiens vairākumam cilvēku visā pasaulē – tā ir dzīvot prasme, kas vēlama visiem Eiropas pilsoņiem. Tā iedrošina mūs kļūt atvērtākiem pret citu tautu kultūrām un uzskatiem⁵, uzlabo izzīņas iemaņas un stiprina valodu apguvēju dzimtās valodas prasmes; tā dod iespēju izmantot brīvības sniegtās priekšrocības strādāt un studēt citā dalībvalstī.

Eiropas Savienības valstu vai valdību vadītāji 2002. gada martā Barselonā⁶ aicināja **no agra vecuma mācīt vismaz divas svešvalodas**. Eiropas Komisijas ilgtermiņa mērķis ir paplašināt individuālo daudzvalodību, līdz katram pilsonim papildus dzimtajai valodai ir praktiskas iemaņas vēl vismaz divās valodās⁷.

⁴ Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 17. jūlija Lēmumu par Eiropas Valodu gadu 2001 (1934/2000).

⁵ Izpratne par citām kultūrām rodas, apgūstot valodas, kurās minētās kultūras izpaužas; šā iemesla dēļ Eiropas Komisija nesekmē kādas mākslīgas valodas izmantošanu, kam idejiski nav saiknes ar kultūru.

⁶ Barselonas Eiropadome, 2002. gada 15. un 16. marts, prezidentūras secinājumi, I daļa, 43. punkta 1. apakšpunkts.

⁷ KOM(2003) 449: Valodu apguves un valodu daudzveidības sekmēšana: Rīcības plāns 2004. – 2006.; KOM(1995) 590: Balta grāmata „Mācīšana un apguve”.

Saskaņā ar nesen veiktu *Eurobarometer* pētījumu⁸ puse Eiropas Savienības pilsoņu apgalvo, ka spēj līdztekus dzimtajai valodai sarunāties vismaz vēl vienā valodā, kas nav dzimtā valoda. Procentuālā attiecība svārstās starp valstīm un sociālajām grupām: 99% Luksemburgas iedzīvotāju, 93% latviešu un maltiešu un 90% lietuviešu zina vismaz vēl vienu valodu bez dzimtās valodas, tajā pašā laikā vērā ņemams vairums iedzīvotāju Ungārijā (71%), Apvienotajā Karalistē (70%), Spānijā, Itālijā un Portugālē (64% - katrā) pārvalda tikai dzimto valodu. Vīrieši, jaunieši un pilsētnieki svešvalodā runā attiecīgi lielākā mērā nekā sievietes, vecāka gada gājuma cilvēki un lauku iedzīvotāji.

Pieaug tādu pamatskolas skolēnu procentuālais īpatsvars, kuri mācās svešvalodu⁹. Tomēr vidējais svešvalodu skaits, ko māca vidusskolās, vēl arvien ir neatbilstīgs Barselonā nospraustajam mērķim. Turklāt pieaug tendence „apgūt svešvalodas”, kas vienkārši nozīmē „apgūt angļu valodu”; Eiropas Komisija jau ir norādījusi uz to, ka „ar angļu valodu nepietiek”.¹⁰

II.1.1 Kā Eiropas Kopiena sniedz atbalstu, lai pilnveidotu valodu prasmes un sekmētu valodu daudzveidību?

Eiropas Komisija 2003. gadā¹¹ uzņēmās saistības veikt 45 jaunas rīcības, lai iedrošinātu valsts, reģionālās un vietējās iestādes arī veikt „nozīmīgāko pārmaiņu pasākumu valodu apguves un valodu daudzveidības veicināšanā”. Šīs darbības papildina visus pārējos atbalsta veidus, ko Eiropas Komisija daudzus gadus ir sniegusi, to sākot ar pionierprogrammu *LINGUA* 1990. gadā. Īstenojot *Socrates* un *Leonardo da Vinci* programmas, tā ir ieguldījusi vairāk nekā 30 miljonus euro gadā: piešķirot stipendijas, lai dotu iespēju valodu skolotājiem mācīties ārzemēs, ieceļot svešvalodu mācībspēku asistentus skolās, finansējot klašu apmaiņas, lai motivētu skolēnus mācīties svešvalodas, veidojot jaunus valodu kursus kompaktdiskos un tīmeklī, kā arī finansējot projektus, kas palielina interesi par valodu apguves priekšrocībām. Izmantojot stratēģiskus pētījumus, Komisija veicina debates, jauninājumus un apmaiņu saistībā ar paraugpraksi¹². Turklāt Eiropas Kopienas programmu galvenie pasākumi, kas veicina mobilitāti un starpvalstu partnerību, motivē dalībniekus mācīties valodas.

Jaunatnes apmaiņas programmas, pilsētu sadraudzības projekti un Eiropas jaunatnes iniciatīva *European Voluntary Service* arī veicina daudzvalodību. Kopš 1997. gada programma *Culture* ir finansējusi vairāk nekā 2 000 literāru darbu tulkošanu Eiropas valodās.

Jaunās programmas, attiecībā uz kurām ir ierosināts tās īstenot no 2007. gada (programma *Culture* 2007, programma *Youth in Action* un *Lifelong Learning*), turpināsies un pilnveidos šāda veida atbalstu.

Turklāt Eiropas Kopiena sniedz galveno finansiālo atbalstu Eiropas Mazāk izmantoto valodu birojam¹³ (nevalstiska organizācija, kas pārstāv vairāk nekā 40 miljonu iedzīvotāju intereses, kuri pieder reģionālajai un mazāktautību kopienai,) un tādu universitāšu *Mercator* tīkliem¹⁴, kuras aktīvi pēta Eiropā mazāk izmantotās valodas. Pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma

⁸ *Eurobarometer* 63.4.

⁹ Pamatdati par valodu mācīšanu skolā Eiropā, *Eurydice*, 2005., ISBN 92 894 8681-3.

¹⁰ KOM (2003) 449.

¹¹ KOM (2003) 449.

¹² http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/key/studies_en.html

¹³ <http://www.eblul.org>

¹⁴ <http://www.mercator-central.org/>

Eiropas Komisija 2004. gadā sāka Eiropas Valodu apguves un valodu daudzveidības aģentūras iespējamās izveides projekta priekšizpēti. Pētījumā¹⁵ secināts, ka prasības šajā jomā nav izpildītas, un tiek ierosinātas divas alternatīvas: aģentūras izveide vai „Valodu daudzveidības centru” Eiropas tīkla sagatavošana. Komisija uzskata, ka tīkls būtu nākamais vispiemērotākais pasākums, un, ja iespējams, tam būtu jābalstās uz esošajām struktūrām; tā pārbaudīs iespēju daudzgadu laikposmā finansēt šo tīklu, izmantojot ierosināto mūžizglītības programmu.

II.1.1 Galvenās jomas darbībai izglītības sistēmās un praksē

Dalībvalstis 2000. gadā Lisabonā vienojās izveidot efektīvu iekšējo tirgu, atbalstīt pētniecību un jauninājumus un pilnveidot izglītību, lai Eiropas Savienība līdz 2010. gadam kļūtu par „visdinamiskāko un konkurējošāko uz zināšanām balstīto ekonomiku pasaulē”. Tas turpmāk tika uzsvērts Eiropas Komisijas Paziņojumā „Sadarbība izaugsmei un darba vietu attīstībai – jauns posms Lisabonas stratēģijā”¹⁶ un integrētajās nodarbinātības un izaugsmes vadlīnijās (2005. līdz 2008. gadam)¹⁷. Sagatavojot programmu „Izglītība un apmācība 2010”, dalībvalstis piekrīt rīkoties atbilstīgi kopējiem mērķiem, kurus tās cenšas sasniegt, nosakot rādītājus un standartus, daloties paraugpraksē un veicot salīdzinošo pārskatīšanu. Tās kā prioritāti ir noteikušas valodu prasmju uzlabošanu, un nacionālo valodu ekspertu grupa¹⁸ ir sagatavojusi dalībvalstīm ieteikumus¹⁹, kas ir iedvesmojuši īstenot dažus no šādiem priekšlikumiem attiecībā uz galvenajām jomām.

Nacionālās stratēģijas

Eksperti ir norādījuši, ka **ir vajadzīgi nacionālie plāni, lai sniegtu sakarību un virzību pasākumos kopumā daudzvalodības veicināšanai personu vidū un sabiedrībā kopumā.** Šajos plānos jānosaka skaidri valodu mācīšanas mērķi dažādos izglītības posmos un līdztekus tiem jābūt ilgtspējīgiem centieniem palielināt informētību par valodu daudzveidības nozīmību. Jāņem vērā arī reģionālo un mazāktautību valodu mācīšana, ja vajadzīgs, sniedzot iespējas migrantiem apgūt valodu valstī, kurā attiecīgo personu uzņem (un mācot migrantu valodas).

Labāka skolotāju kvalifikācijas celšana

Svešvalodu skolotāju kvalifikācijas celšanai paredzētajām programmām un mācību plāniem jāatbilst mainīgajām prasībām attiecībā uz valodu prasmēm, kas jāapgūst skolēniem un studentiem.

Eiropas Komisija ir finansējusi jaunu, neatkarīgu pētījumu, izmantojot visā Eiropā²⁰ gūtu paraugpraksi, un ar ko ir ierosināts Eiropā kopējs valodu skolotāju zināšanu un

¹⁵ Projekta priekšizpēte attiecībā uz Eiropas Valodu aģentūras un Valodu apguves aģentūras izveidi, nobeiguma ziņojums, 2005. gada maijs;
http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/doc/linguistic_diversity_study_en.pdf

¹⁶ KOM(2005) 24., 2.2.2005.

¹⁷ http://europa.eu.int/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf

¹⁸ Valodu ekspertu grupa tika izveidota saskaņā ar programmas „Izglītība un apmācība 2010”, un vairākums dalībvalstu izvirza vienu ekspertu, kuru tajā iekļauj.

¹⁹ Jaunākais pārskats ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

²⁰ <http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/lang2004.pdf>

²⁰ *Eiropas valodu skolotāju izglītības vispārējs raksturojums – Pamatmodelis, Michael Kelly, Michael Grenfell u.c., Sausamtonas universitāte, Apvienotā Karaliste.*

vērtību pamats. Komisija veicinās debates par šo jautājumu, to rezultātā ierosinot ieteikumu.

Agrīna valodu apguve

Lielākajā daļā valstu vismaz puse visu pamatskolas skolēnu patlaban apgūst kādu svešvalodu²¹. Tomēr kā Eiropas Komisija iepriekš ir izskaidrojusi²², agri apgūstot valodas, priekšrocības rodas vienīgi tad, ja skolotāji ir īpaši apmācīti, lai maziem bērniem mācītu svešvalodas, ja skolēnu skaits grupā ir pietiekami mazs un ja vajadzīgs, ir pieejami mācību materiāli, un ja mācību plānos pietiekams laiks ir veltīts valodām.

Mācību saturs un valodu integrētā apguve

Nesenā konferencē, ko organizēja Eiropas Savienības Luksemburgas prezidentūra, tika apspriesti sasniegumi, izmantojot mācību satura un integrētās valodu apguves pieeju (*CLIL*), ar kuras palīdzību skolēni apgūst mācību priekšmetu svešvalodā. Šī pieeja arvien vairāk tiek izmantota visā Eiropā, un tā dod lielākas iespējas mācību plānos iekļaut svešvalodas.

Valodas augstākajā izglītībā

Augstākās izglītības iestādēm varētu būt aktīvāka nostāja daudzvalodības veicināšanā studentu un mācībspēku vidū, kā arī plašākā vietējo pašvaldību līmenī. Jāatzīst, ka tendencei tajās valstīs, kurās nerunā angļu valodā, mācīt angļu valodā nevis attiecīgās valsts vai reģiona valodā, var būt neparedzamas sekas attiecībā uz šo valodu vitalitāti. Eiropas Komisija drīzumā plāno sīkāk pētīt šo fenomenu.

Daudzvalodības akadēmiskās jomas pilnveidošana

Dažu pēdējo gadu laikā daudzas universitātes ir izveidojušas katedras Eiropas daudzvalodības un starpkultūru studiju jomā. Pašreizējo Komisijas atbalstu pētniecībai valodu daudzveidības jomā varētu papildināt ar šādu katedru tīkliem, veiksmīgi virzot Žana Monē (*Jean Monnet*) [aizsākto] rīcību.

Eiropas valodu kompetences rādītājs

Darbs pie **Eiropas Valodu kompetences rādītāja**, kas ir nesenā paziņojuma²³ pamatā, jau ir uzlabots; to veicot, tiks apkopoti ticami dati par jauniešu faktiskajām svešvalodu prasmēm un tiks sniegta ļoti vērtīga informācija politikas veidotājiem.

²¹ Pamatdati par valodu mācīšanu skolā Eiropā, citētais darbs.

²² KOM (2003) 449.

²³ KOM (2005) 356.

II.2 Pētījumi un sasniegumi daudzvalodībā

ES pētniecības programmas skar daudzvalodību divās jomās, jo īpaši tajās, kurās tiek veikti ieguldījumi aptuveni 20 miljoni euro gadā. Informācijas sabiedrības tehnoloģiju programma ietver pētniecību, lai pārvarētu valodu barjeras, izmantojot tādas jaunas informācijas un komunikāciju tehnoloģijas kā, piemēram:

- darba ražīguma rīki tulkotājiem (tulkošanas atmiņas, tiešsaistes vārdnīcas un tēzaurus);
- interaktīvās pusautomātiskās tulkošanas sistēmas ātrai, augstas kvalitātes tekstu tulkošanai īpašās jomās;
- pilnīgi automatizētas sistēmas zemas līdz vidējas kvalitātes tulkojumiem; un
- mākslīgas runas atpazīšana un sintēze, dialogi un tulkošana;

Sociālās un humanitārās pētniecības programmas atbalsta valodas izpēti saistībā ar sociālās iekļaušanas un sociālās atstumtības, identitātes, politiskās līdzdalības, kultūru daudzveidības un starpkultūru izpratnes jautājumiem. Tās ietver lingvistiskās daudzveidības, minoritāšu un reģionālo valodu jautājumus, kā arī ar migrantiem un etniskajām minoritātēm saistītos valodu jautājumus.

II.3 Rīcība daudzvalodīgai sabiedrībai

Komisija:

- sadarbībā ar dalībvalstīm īstenos Eiropas valodu kompetences rādītāju;
- veicinās diskusiju un virzīs ieteikumu tā, lai modernizētu valodu skolotāju izglītību;
- publicēs pētījumu par paraugpraksi, 2006. gadā mācot valodas agrīnā vecumā;
- izmantojot ierosināto mūžizglītības programmu, sniegs atbalstu pētījumiem par daudzvalodības stāvokli augstākajā izglītībā un katedru izveidi daudzvalodības un starpkultūru studiju jomā;
- turpinās atbalstīt valodu mācīšanu un apguvi, izmantojot sadarbības programmas izglītības, apmācības, jaunatnes, pilsonības un kultūras jomā;
- pētīs iespējas, lai atbalstītu valodu daudzveidības tīklus, izmantojot jauno integrēto mūžizglītības programmu; un
- pastiprinās 7. pētniecības pamatprogrammā iekļautos pētniecības un tehnoloģiskās pilnveides pasākumus ar valodām saistītajās informācijas sabiedrības tehnoloģijās, īpašu uzmanību vēršot uz jaunajām mašīntulkošanas tehnoloģijām, un pētīs veidus, kādos Eiropas Savienība varētu veicināt turpmāku sadarbību mutvārdu un rakstveida tulkošanas jauno tehnoloģiju jomā. Tādā pašā saistībā lingvistiskie jautājumi veidos neatņemamu to pasākumu daļu, kuri tiek atbalstīti sociālo un humanitāro zinātņu jomās.

Dalībvalstis tiek aicinātas:

- veidot nacionālos plānus, lai paredzētu pasākumu struktūru, saskaņotību un virzību daudzvalodības veicināšanai, ieskaitot arvien vairāk un dažādāku valodu izmantošanu ikdienas dzīvē²⁴.
- pārskatīt pašreizējos pasākumus attiecībā uz svešvalodu skolotāju apmācību, ņemot vērā pētījumā „Eiropas valodu skolotāju izglītības raksturojums” gūtos atzinumus²⁵;
- pārskatīt pašreizējos pasākumus agrīnai valodu apguvei, ņemot vērā visā Eiropā gūto paraugpraksi; un
- pilnveidot Luksemburgas prezidentūras secinājumus par izglītības saturu un valodas integrēto mācīšanu, ieskaitot izpratnes palielināšanu par priekšrocībām no šīs pieejas, informācijas apmaiņu un zinātniskajām liecībām par labu *CLIL* praksi un skolotājiem paredzētu īpašu *CLIL* apmācību.

III DAUDZVALODĪBA EKONOMIKĀ

III.1 Valodu prasmju devums ES ekonomikas konkurētspējai

Eiropas Savienība pilnveido augsti attīstās konkurētspējas ekonomiku. Starpkultūru sazināšanās prasmēm tiek piešķirta arvien lielāka loma globālajās tirgvedības un pārdošanas stratēģijās. Lai norisinātos tirdzniecība ar citām dalībvalstīm, Eiropas uzņēmumiem ir jāprot gan Eiropas Savienības valodas, gan arī visā pasaulē esošo pārējo tirdzniecības partneru valodas. Šī atziņa galvenokārt skar tos vidējos, augstas izaugsmes uzņēmumus, kuru rada jaunas darba vietas un kuri Eiropas Savienībā ir galvenie virzītāji jauninājumu, nodarbinātības, kā arī sociālās un vietējās iekļaušanas jomā. Tomēr ir pierādījumi arī par to, ka daži Eiropas uzņēmumi atpauko uzņēmējdarbības izaugsmē, jo nespēj risināt sarunu tajās valodās, kurās runā klienti²⁶.

Lai vienotais tirgus būtu efektīvs, Eiropas Savienībai ir vajadzīgs vēl mobilāks darba spēks. Vairāku valodu prasmes palielina iespējas darba tirgū, tostarp brīvību strādāt vai studēt citā dalībvalstī. Tādēļ Eiropas Komisija plāno pastiprināti uzraudzīt 2002. gada Rīcības plāna izpildi attiecībā uz prasmēm un mobilitāti²⁷. Valodu prasmes būs to jautājumu lokā, kas 2006. gadā tiks izskatīti Eiropas Darbinieku mobilitātes gadā.

III.2 Daudzvalodība un patērētāji

²⁴ Šo plānu pamatā jābūt Integrētajām vadlīnijām Nr.23, un tiem jāveido daļa no dalībvalstu nacionālajiem plāniem, kas ir paredzēti Lisabonas Rīcības plāna kontekstā un ir vērsti uz izaugsmi un darba vietu izveidi. (http://europa.eu.int/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf)

²⁵ *Eiropas Valodu skolotāju izglītības raksturojums* – Atsauču sistēma
http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/doc/profile_en.pdf

²⁶ Piemēram, *CILT* pētījums, Apvienotās Karalistes Nacionālais valodu centrs, 2005. gada publikācija:
<http://www.cilt.org.uk/key/talkingworldclass.pdf>

²⁷ KOM(2002) 72.

Vienotajā tirgū patērētāji var izvēlēties no plašā produktu klāsta, ko piedāvā visās dalībvalstīs, kas tiem sniedz iespēju piekļūt citu valodu kopienu produktiem. Lai aizsargātu patērētāju intereses, ir noteikumi par valodām, kurās jābūt uzrakstiem uz šādu produktu iepakojuma. Marķējuma tekstam jāsniedz skaidra, precīza informācija patērētājam viegli saprotamā valodā, un šī informācija nekādā veidā nedrīkst pircēju maldināt²⁸. Nesen pieņemtā „Negodīgas komercprakses direktīva”²⁹ stiprina aizsardzības pasākumus attiecībā uz valodām, ko izmanto pēcpārdošanas pakalpojumos.

III.3 Daudzvalodība informācijas sabiedrībā

Eiropas Informācijas sabiedrībā lingvistiskā daudzveidība ir dzīves realitāte. TV internetā, mūzika tiešsaistē un filmas mobilajos telefonos ir Eiropas uzņēmumu un pilsoņu realitāte, ar ko tiek uzsvērts tas, cik nozīmīga ir iespēja piekļūt informācijai daudzās valodās un izmantot šo informāciju.

Komisija strādā, lai sekmētu daudzvalodību kā daļu no iniciatīvas „i 2010” un lai atbalstītu izaugsmi un darba vietas informācijas sabiedrībā un mediju nozarēs. Pirmais uzdevums ir izveidot „vienotu Eiropas Informācijas telpu, piedāvājot bagātīgu un atšķirīgu tās saturu un digitālos pakalpojumus”. Ar vairākām Eiropas Savienības programmām³⁰ tiek atbalstīta daudzvalodīgas Eiropas informācijas satura un zināšanu izveide un aprite.

Daudzvalodīgai informācijas sabiedrībai ir vajadzīga standartizētu un savstarpēji izmantojamu valodu resursu izvēršana (vārdnīcas, terminoloģija, tekstu krājumi utt.), ka arī to pielietojums attiecībā uz visām valodām, tostarp tām valodām, kuras Eiropas Savienībā netiek plaši izmantotas. Eiropas Komisijas programmas ir veicinājušas koordinēšanas un standartizācijas centienus šajā jomā, izmantojot profesionālos atbalsta tīklus un programmatūru. Eiropas Komisija ir izveidojusi zinātnes un tehnoloģiju forumu par daudzvalodību, kas aptver rūpniecības ekspertus, akademiķus un to iestāžu ekspertus, kas veido politiku.

III.4 Ar valodu saistītās profesijas un nozares

Lai gan ir apstiprinājums tam, ka plaukst valodu nozare Eiropā un nodarbinātības potenciāls, pagaidām vēl nav tādas organizācijas, kas ir spējīga izstrādāt standartus šai nozarei vai sniegt ticamus datus par tās lielumu³¹.

Ar valodu saistītās nozares ietver rakstisko tulkošanu, rediģēšanu, korektūru, dokumentu kopsavilkumus, mutisko tulkošanu, terminoloģiju, valodu tehnoloģijas (runas atveide, balss atpazīšana un sintēze), valodu mācīšanos, valodu mācīšanu, valodu sertifikāciju un pārbaudi, un izpēti. Šīs nozares strauji attīstās lielākajā daļā Eiropas valstu. Turklāt valodu profesijas vairs neietver tikai vienu kompetenci, lingvistu, tulkotāji vai tulki tiek aicināti veikt virkni daudzveidīgu pienākumu saistībā ar valodu profesionālo kompetenci. Dažas universitātes

²⁸ 16. panta 1. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvā 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu, *Oficiālais Vēstnesis* 109, 6.5.2000., 29. lpp.; 1993. gada 10. novembra Paziņojums par valodu izmantošanu patērētāju informēšanai Eiropas Kopienā: KOM(1993) 456.

²⁹ 2005/29/EK.

³⁰ *eContent, eContent plus, Media and eLearning*.

³¹ Tomēr ir novērtēts, ka pasaules 20 vadošie uzņēmumi, kas sniedz tulkošanas pakalpojumus, nodarbina vairāk nekā 10 000 cilvēkus, un to gada ieņēmumi pārsniedz 1 200 miljonus euro; apmēram divas piektdaļas šo darbību, domājams, notiek Eiropas Savienībā.
(Sk. http://www.commonsenseadvisory.com/en/research/top_20.htm).

organizē speciālistu kursus „Valodu nozarēs”. Laba svešvalodu pārvaldīšana ir vajadzīga arī tirdzniecībā, loģistikā, apakštitru veidošanā, sabiedriskajās attiecībās, tirgvedībā, saskarsmē, kinematogrāfijā, reklāmas jomā, žurnālistikā, banku operācijās, tūrismā un publicistikā. Augstākās izglītības un cita veida studiju programmas ir nepārtraukti jāmodernizē, lai nodrošinātu to, ka studenti apgūst vajadzīgās iemaņas un ka tiek piedāvāti atbilstīgie studiju līdzekļi, kā arī sniegts ieskats reālos darba apstākļos.

III.5 Tulkošanas pakalpojumi

Tulkošanas pakalpojumu tirgus dalībvalstīs paplašinās, sniedzot pakalpojumus starptautiskām organizācijām, valdībām, valsts iestādēm, tiesām, uzņēmējdarbības nozarei, publicētājiem, plašsaziņas līdzekļiem un reklāmas un izklaides nozarēm.

Ir daudz sasniegumu saistībā ar tulkošanas tehnoloģijām, jo īpaši ar tulkošanas atmiņām un mašīntulkošanu, runas atveidi, daudzvalodu dokumentu pārvaldību un tīmekļa satura izvietojumu. Daudzvalodu tīmekļa vietnes skaitliskā ziņā pieaug, un tās piedāvā tādas pakalpojumus kā tulkošana tiešsaistē, tulkošana, izmantojot e-pastu, vārdnīcas un neparastu rakstāmzīmju bankas. Lielākā daļa meklēšanas rīku piedāvā tīmeklī ievietotās informācijas bezmaksas tulkojumus un nodrošina miljoniem iztulkotu lappušu dienā; visi lielākie tīmekļa portāli veic ieguldījumus, lai uzlabotu daudzvalodu pakalpojumus.

Pieaugošā mašīntulkošanas izmantošana tiešsaistē uzskatāmi parāda, ka mehāniska darbība minētā veida tulkošanā nevar aizstāt tulkoāja domāšanas procesu, un tādējādi ar to uzsver tulkošanas kvalitātes nozīmību. Tādi sasniegumi kā „Eiropas Tulkošanas pakalpojumu standarts”³² sniedz klientiem visaugstākā līmeņa kvalitātes nodrošinājumu un izsekojamību.

III.6 Mutiskās tulkošanas pakalpojumi

Paplašinātā tirgū pieaug pieprasījums pēc kvalificētiem tulkiem³³. Tādas pārnacionālas iestādes kā EK un ANO nodarbina lielu skaitu konferenču tulku gan kā štata, gan ārštata darbiniekus, no kuriem visiem ir starptautiski atzīta kvalifikācija universitātes vai pēcdiploma studiju līmenī. Tulki arī atbalsta daudzvalodu sabiedrības iestāžu darbību. Tulki palīdz imigrantu kopienās, tās pārstāvēt tiesās, slimnīcās, policijā un migrācijas lietu pārvaldēs. Atbilstīgi apmācīti tulki tādējādi dod ieguldījumu cilvēktiesību un demokrātisko tiesību nodrošināšanā.

III.7 Valodu mācīšana, pārbaude un sertifikācija

Ņemot vērā atšķirīgo ainu, kāda šajā jomā ir starp valstīm, valodu mācīšanās un valodu mācīšana, un tādējādi arī valodu zināšanu pārbaude un sertifikācija ir daudzās dalībvalstīs augošas nozares. Piemēram, šim mērķim Britu Padomes 2005. gada budžetā vien ir paredzēti 750 miljoni euro; *Alliance Française* ienākumi no valodu nodarbībām 2004. gadā bija aptuveni 110 miljoni euro; *Berlitz* 2004. gada apgrozījums pārsniedza 279 miljonus euro.

Sertifikācija valodu jomā ir kļuvusi par ienesīgu uzņēmējdarbības jomu, ka patērētājiem ir grūtības izvēlēties visatbilstīgākos no tirgū pieejamajiem kursiem un sertifikātiem. Eiropas

³² *Tulkošanas pakalpojumi — Prasības attiecībā uz pakalpojumiem*, dokuments WI CSA07001, ko sagatavoja CEN/BTTF 138 Tehniskā komiteja.

³³ Konferenču tulku starptautiskajā asociācijā ir aptuveni 3 000 biedru, no kuriem aptuveni puse pārstāv Eiropas Savienību.

Komisija vēlas veicināt šo pakalpojumu piegādi caurredzamāku, tīmeklī publicējot patlaban pieejamo sistēmu sarakstu.

III.8 Rīcība daudzvalodu ekonomikai

Komisija:

- publicēs pētījumu par valodu prasmju nepietiekamības ietekmi uz Eiropas ekonomiku 2006. gadā;
- tīmeklī publicēs valodu sertifikācijas sistēmu sarakstu, kas 2006. gadā ir pieejamas Eiropas Savienībā;
- sāks pētījumu par potenciāli lielāku apakštitru izmantošanu filmu un televīzijas raidījumu programmās, lai vecinātu valodu apguvi;
- publicēs starpiestāžu daudzvalodu *IATE* (Starpaģentūru terminoloģijas apmaiņas) datu bāzi kā pakalpojumu ikvienam, kam vajadzīgi apstiprināti termini saistībā ar ES kontekstu;
- organizēs konferenci par tulkotāju apmācību universitātēs 2006. gadā;
- saskaņā ar *i2010* uzsāks labākā parauga iniciatīvu attiecībā uz digitālajām bibliotēkām, lai vienkāršotu multivides avotus un padarītu tos saistošākus izmantošanā un veidotu Eiropas bagātīgu mantojumu, kurā apvienota daudzkultūras un daudzvalodu vide³⁴, un
- apvienos un koordinēs Eiropas pētniecības grupu darbu cilvēka valodas tehnoloģiju, mašintulkošanas jomās, un izveidos tādas valodas resursus kā vārdnīcas un tēzaurus, un noteiks tehniskos uzdevumus, kas raksturīgi Eiropas kontekstam (piemēram, uzmanības pievēršana daudzvalodu lietojumprogrammu kvalitātei un mašintulkošanas sistēmām).

Dalībvalstis tiek aicinātas:

- pārskatīt mācību programmas universitātēs, lai nodrošinātu, ka studentiem, kas apgūst valodu profesijas, tās sniedz atbilstīgās, straujai darba apstākļu maiņai vajadzīgās iemaņas.

IV DAUDZVALODĪBA EIROPAS KOMISIJAS ATTIECĪBĀS AR PILSONIEM

IV.1 Pieejamība un caurskatāmība

Eiropas Savienība pieņem tādas tiesību aktus, kas it tieši saistoši tās pilsoņiem. Tāpēc tas ir obligāts priekšnoteikums Eiropas Savienības demokrātiskajai leģitimitātei un caurskatāmībai, lai pilsoņi varētu dzimtajā valodā sazināties ar iestādēm un lasīt ES tiesību aktus, un piedalīties Eiropas līmeņa projektos un lai valodas barjeras nebūtu tam par šķērslī. Vienā no

³⁴ KOM (2005) 229 un 465.

pirmajām Eiropas Savienības Padomes pieņemtajām regulām³⁵ Eiropas Kopiena ir definēta kā daudzvalodīga savienība, un šajā regulā ir atruna, ka tiesību aktiem jābūt publicētiem oficiālajās valodās, un ar to ir noteikta prasība iestādēm savā darbā ar pilsoņiem izmantot oficiālo valodu pēc personas izvēles. Taisnīguma un caurskatāmības interesēs Eiropas Savienība saglabā ilgtspējīgu tiešsaistes sabiedrisko pakalpojumu, sniedzot piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem un tiesu praksei; šis pakalpojums ir *EUR-Lex*, kas ir pilnīgi daudzvalodīgs un ir pieejams visās 20 oficiālajās valodās³⁶.

IV.2 Daudzvalodība veido Eiropas Savienību īpašu

Valodnieki, rakstiskās un mutiskās tulkošanas jomas speciālisti, nodrošina izmaksu ziņā efektīvu saziņu un veido demokrātisku un caurskatāmu lēmumu pieņemšanas procesu. Tulki dod iespēju delegātiem dzimtajā(-s) valodā(-s) aizstāvēt savas valsts intereses un sekmē saziņu ar citiem delegātiem. Savā veidā pilsoņus var pārstāvēt labākie speciālisti, kuri, iespējams, nav paši labākie valodnieki. Tāpat rakstiskās un mutiskās tulkošanas pakalpojumi nodrošina to, ka Eiropas un nacionālā līmeņa iestādes var efektīvi īstenot savas tiesības pārbaudīt demokrātisko vēlēšanu rezultātus. Tulkotāji un tulki nodrošina, ka pilsoņi dzimtajā(-s) valodā(-s) var sazināties ar iestādēm un piekļūt pieņemtajiem lēmumiem.

Eiropas Savienības iestādēm ir jāizdara kopsavilkums par daudzvalodības izmaksām un ieguvumiem no tās. Rakstiskās un mutiskās tulkošanas pakalpojumi visās iestādēs kopā 2004. gadā izmaksāja 1,05% no Eiropas Savienības kopbudžeta vai 2,28 euro gadā, rēķinot uz vienu pilsoni. Par šādu cenu ikviens pilsonis saņem universālu piekļuvi visiem Eiropas Savienības tiesību aktiem, kā arī tiesības sazināties, dot savu ieguldījumu un saņemt informāciju.

Sistēmai, kas Eiropas Savienībā liek darboties daudzvalodībai, protams, ir piesaistītas izmaksas; taču bez tās vienkārši nav iespējama demokrātiska un caurskatāma Eiropas Savienība.

Pareizi plānojot, prognozējot un sadalot vajadzīgos resursus, Eiropas Savienība turpmāk varētu strādāt pat vēl vairākās oficiālajās valodās, piemēram, atbalstot jaunās tehnoloģijas un maksimālā apjomā izmantojot ietaupījumus.

IV.3 Rīcība daudzvalodībai Eiropas Komisijas attiecībās ar pilsoņiem

Pēdējo desmit gadu laikā Eiropas Komisija ir izstrādājusi vairākas daudzvalodības iniciatīvas („Pilsoņi vispirms”, „Dialogs ar pilsoņiem”, „Jūsu Eiropa – pilsoņi un pilsoņu virzīšanas pakalpojumi”), lai palīdzētu pilsoņiem izprast, kā viņus ietekmē Eiropas Savienības tiesību akti un kādas ir pilsoņu šo tiesības, pārceļoties no vienas valsts uz citu valsti, kā arī kādas ir iespējas savas tiesības izmantot praksē³⁷.

Eiropas Komisija ierosina stiprināt šīs iniciatīvas, veidojot aktivitāti veicinošu daudzvalodu saziņas politiku, ko papildina rīcība, paplašinot Eiropas Komisijas iniciatīvu, lai uzlabotu saziņu ar Eiropas pilsoņiem un tādām īpašām grupām kā žurnālisti, valodu nozares, skolu un universitāšu pārstāvji. Eiropas Komisija turpmāk vairo informāciju, kas oficiālajās valodās

³⁵ Nr. 1, 1958., ar ko nosaka valodas, kuras jāizmanto Eiropas Ekonomikas Kopienai.

³⁶ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex>

³⁷ <http://europa.eu.int/youreurope>
<http://europa.eu.int/citizensrights/signpost>

pieejama tiešsaistē, un uzlabos daudzo tīmekļa vietņu daudzvalodu vidi. Tīmekļa satura pārvaldības tehnoloģiju izmantošanas sākšana pavērs arī jaunas iespējas tīmeklī ievietot daudzvalodīgas publikācijas. Turklāt, lai nodrošinātu iekšēju saskanību daudzvalodības jautājumos, Eiropas Komisija sagatavos iekšēju tīklu.

Komisija:

- nodrošinās, ka, izmantojot iekšēju tīklu, visas struktūrvienības savstarpēji saskanīgā veidā īsteno daudzvalodības politiku;
- turpinās pilnveidot daudzvalodību Komisijas tīmekļa portālā („Eiropa”) un tajā iekļautajās publikācijās;
- uzsāks Eiropas Valodu portālu, sniedzot informāciju par daudzvalodību Eiropas Savienībā un pielāgojot jaunus portālus, kas veltīti valodu apguvējiem un valodu skolotājiem;
- piešķirs lielāku lomu tulkošanas pārstāvniecībām dalībvalstīs daudzvalodības veicināšanā, jo īpaši pielāgojot vietējai mērķauditorijai Eiropas Komisijas vēstis;
- organizēs tādus augsta līmeņa seminārus par daudzvalodību dalībvalstīs, kuri paredzēti žurnālistiem un citiem sabiedriskās domas izplatītājiem;
- turpinās piedāvāt universitāšu stipendijas un mācību atbalstu konferenču tulku izglītošanas jomā, palīdzēs pilnveidot tālmācības līdzekļus un finansēs studentu apmaiņas un mācību apmeklējumus;
- turpinās izstrādāt izmaksu ziņā efektīvus daudzvalodu konferenču un saziņas līdzekļus atbilstīgi Eiropas Komisijas projektam par savstarpēji izmantojamu Viseiropas e -pārvaldības pakalpojumu piegādi valsts pārvaldēm, uzņēmumiem un pilsoņiem³⁸;
- atbalstīs Eiropas maģistra studijas konferenču tulkošanā un Eiropas maģistra studijas konferenču pārvaldībā, turklāt stiprinot sadarbību, speciālo zināšanu apvienošanu un paraugprakses izplatīšanu šajās jomās;
- turpinās pilna mēra iesaistīties ikgadējā Starptautiskajā sanāksmē par valodu pasākumiem, dokumentāciju un publicēšanu, kuras padome apspriež jaunu darba vietu izveidi un tām vajadzīgās prasmes;
- turpinās universitātes nodrošināt tulkošanas maģistrantus ar studiju standarta plāniem un sniegs atbalstu studentiem, kuri apmeklē tulkošanas prakses vietas un
- organizēs starptautisku tulkošanas konkursu starp skolām dalībvalstīs, lai vairotu valodu zināšanas un valodu profesijas prestižu.

³⁸

<http://europa.eu.int/idabc/>

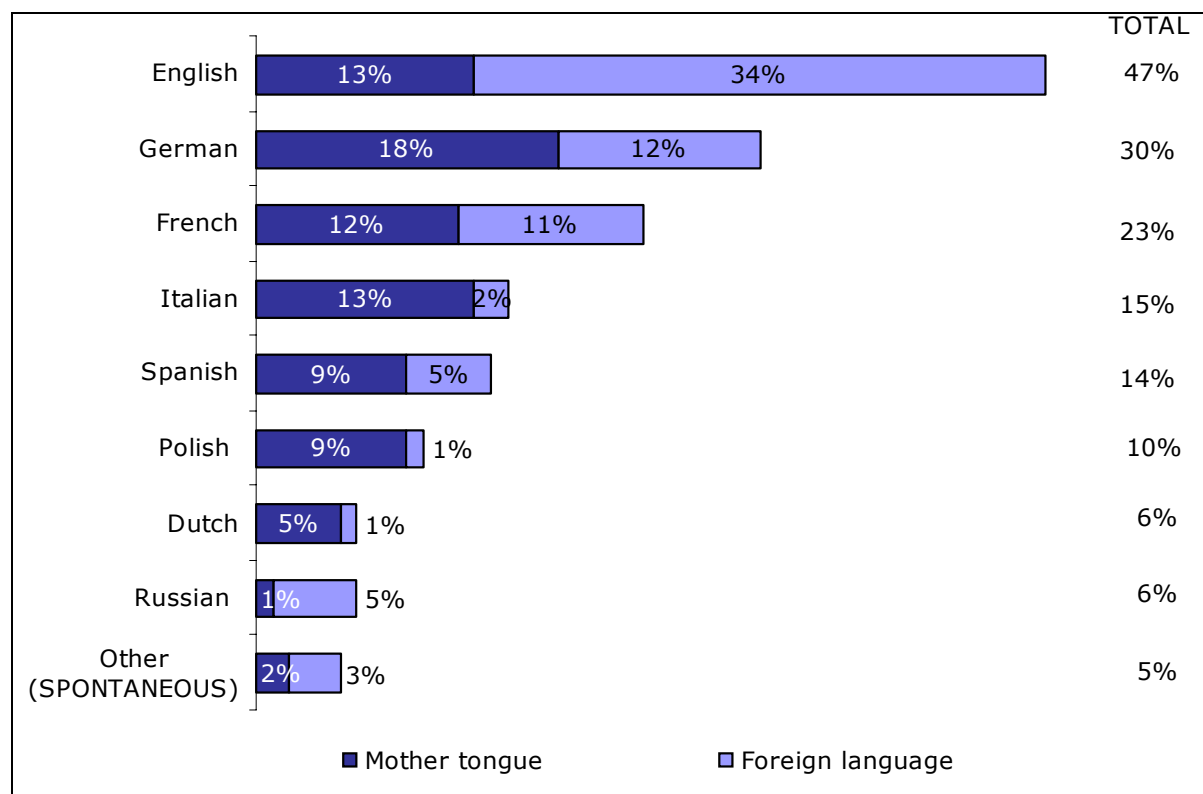
V SECINĀJUMI

Daudzvalodība ir pamats Eiropas Savienības atbilstīgai darbībai. Tajā pašā laikā pieaugošas pilsoņu valodu prasmes būs nozīmīgas Eiropas politikas mērķu sasniegšanā, jo īpaši uz arvien specīgākās globālās konkurences fona, un izaicinājums labāk izmantot Eiropas potenciālu ilgtspējīgas izaugsmes un vairāk darba vietu izveides nolūkā. Pievēršot uzmanību saviem un citu iestāžu pienākumiem, Eiropas Komisija uzskata, ka situāciju var uzlabot un tā ir jāuzlabo, un tādēļ tā dalībvalstīm pieprasa veikt papildu pasākumus, lai veicinātu plaši izplatītu individuālu daudzvalodību un veidotu tādu sabiedrību, kas respektē ikviena pilsoņa valodas identitāti.

Eiropas Komisija jau ir aicinājusi dalībvalstis 2007. gadā sniegt pārskatu par darbībām, ko tās ir veikušas, lai sasniegtu Rīcības plānā „Valodu apguves veicināšana un valodu daudzveidība” ietvertos mērķus. Ar šo paziņojumu tiek pievērsta uzmanība turpmākajiem pasākumiem, kas jāveic, ja dalībvalstīm ir jāsasniedz pašu noteiktie mērķi, un Eiropas Komisija aicina dalībvalstis 2007. gadā sniegt pārskatu arī par tām darbībām, kuras tās būs veikušas galvenajās šajā paziņojumā izklāstītajās jomās.

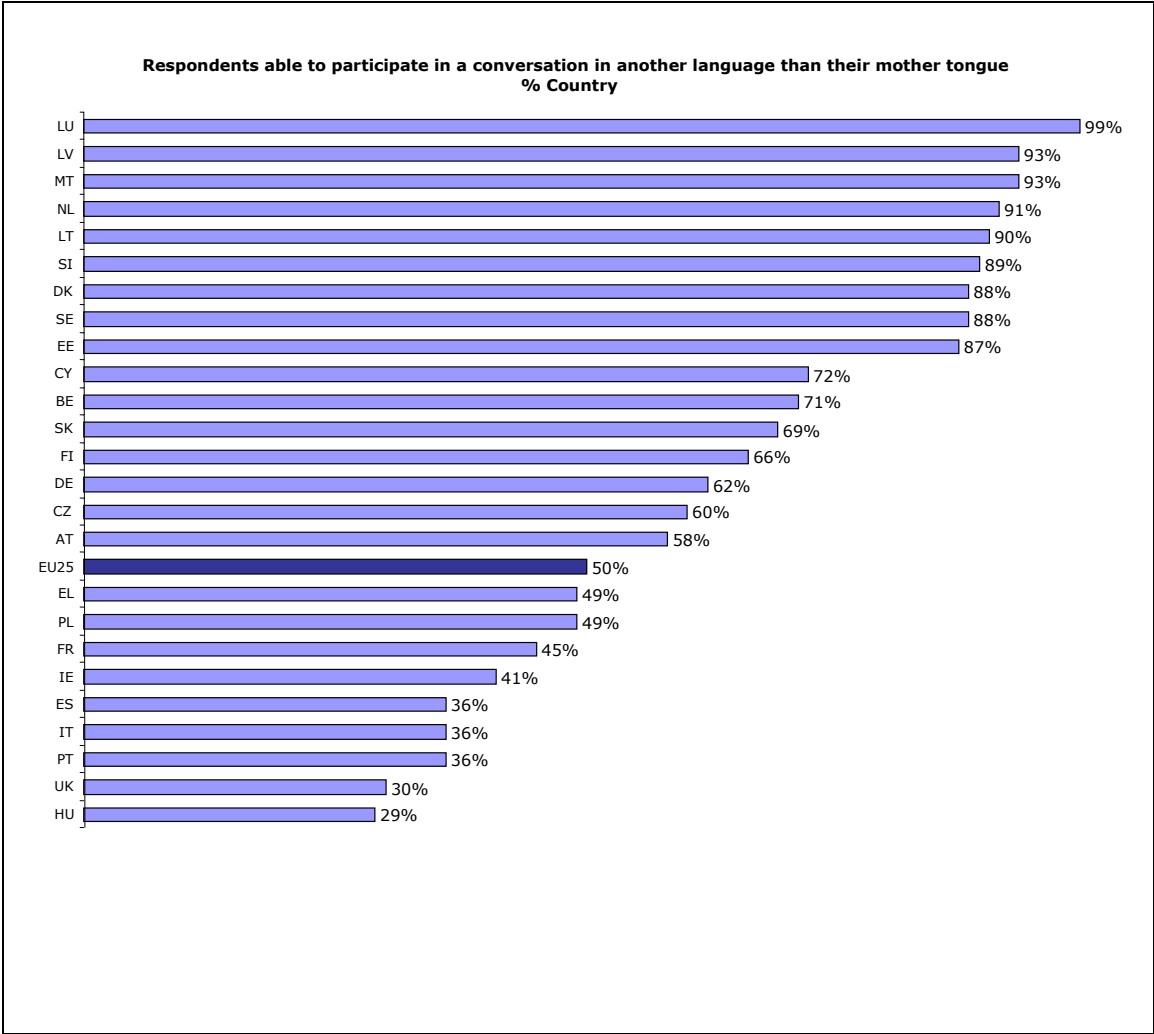
- Eiropas Komisija izveidos augsta līmeņa darba grupu daudzvalodības jautājumos, kurā būs iekļauti neatkarīgi eksperti, kas to atbalstītu dalībvalstu gūto panākumu analizēšanā un sniegtu palīdzību un padomus iniciatīvu izstrādāšanā, kā arī sniegtu iedvesmu un jaunas idejas.
- Tiks organizēta ministru konference par daudzvalodību, lai dalībvalstīm dotu iespēju piedalīties līdz šim gūtās pieredzes apmaiņā un plānot turpmāku darbu.
- Pamatojoties uz dalībvalstu pārskatiem un augstā līmeņa darba grupas sniegto informāciju, Eiropas Komisija turklāt iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei paziņojumu, ar ko ierosina vispatverošu pieeju daudzvalodībai Eiropas Savienībā.

Valodas, kurās Eiropas Savienībā runā visplašāk: %.



Spēja uzturēt sarunu svešvalodā

³⁹ Eurobarometer pārskats 63.4; http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb63/eb63_en.htm



FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA NOSAUKUMS:

Komisijas paziņojums „Jauna daudzvalodības pamatstratēģija”

2. ABM / ABB SISTĒMA

Šis priekšlikums attiecas uz vairākām politikas jomām un ar tām saistīto darbību:

Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts (DG EAC): Kultūra un valodas

Mutiskās tulkošanas ģenerāldirektorāts (DG SCIC): Mutiskā tulkošana un ar to saistītās darbības.

Tulkošanas ģenerāldirektorāts (DGT): Komisijas administrācija: Komisijas administratīvās politikas administratīvie izdevumi

Informācijas sabiedrības ģenerāldirektorāts (DG INFSO): Informācijas sabiedrības un Eiropas pētniecības un tehnoloģiju attīstība (*RDT*)

3. BUDŽETA POZĪCIJAS

3.1 Budžeta pozīcijas (darbības pozīcijas un atbilstīgās tehniskā un administratīvā atbalsta pozīcijas (*ex-BA* pozīcijas)), norādot pozīciju nosaukumus:

DG EAC

15.02.02.02 *Socrates*

15.03.01.02 *Leonardo da Vinci*

No 2007. gada budžeta pozīcijas atbilstīgi mužizglītības programmai, attiecība uz kuru Komisija 2004. gada jūlijā pieņēma priekšlikumus.

DGT

26.010211. Pārējie pārvaldes izdevumi Komisijas politikas administrācijas jomā

26.010700 Starpiestāžu sadarbības pasākumi valodu jomā

DG SCIC

XX01021107: Pasākumi mutvārdu tulku apmācībai un zināšanu uzlabošanai

XX01021102: organizētās sanāksmes un konferences

Informācijas sabiedrības ģenerāldirektorāts (DG INFSO):

09.04 „Informācijas sabiedrības pētniecības tehnoloģiju attīstība”

09.03 „e-Eiropa”

3.2 Rīcības un finansiālās ietekmes ilgums:

2005. gads un turpmākie gadi: darbībām ir atšķirīgs sākšanās laiks un ilgums. Paredzēts, ka dažas darbības, piemēram, ierosinātais Eiropas Valodu kompetences rādītājs, ir pastāvīgas, un tādēļ tās jāuzskata par darbībām, kurām nav beigu termiņa; citas darbības, piemēram, izpēte vai konferences, vai projekti, kas ir finansēti saskaņā ar sadarbības programmām pēc būtības ir uz ierobežotu laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus.

4. RESURSU KOPSAVILKUMS

4.1 Finanšu resursi

4.1.1 Saistību apropriējumu (SA) un maksājumu apropriējumu (MA) kopsavilkums

EUR miljoni (noapaļot līdz 3 decimālzīmēm aiz komata)

Izdevumu veids	Iedaļas Nr.		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. g. un turpmākie gadi	Kopā
----------------	-------------	--	-------	-------	-------	-------	-------	----------------------------	------

Darbības izdevumi⁴⁰

Saistību apropriējumi (SA)									
15.02.02.02 <i>Socrates</i>									
15.03.01.02 <i>Leonardo da Vinci</i>									
īstenot Eiropas valodu kompetences rādītāju									Sk. (*)

⁴⁰ Izdevumi, kas nav ietverti attiecīgās xx. sadaļas xx 01. nodaļā.

veicināt diskusiju un virzīt ieteikumu tā, lai modernizētu valodu skolotāju izglītību									Sk. (**)
publicēt valodas sertifikācijas sistēmu sarakstu, kas 2006. gadā ir pieejams Eiropas Savienībā			0,2						0,2 Sk. (**)
15.02.02.02 <i>Socrates</i>									
publicēs pētījumu par paraugpraksi, 2006. gadā mācot valodas agrīnā vecumā;			0,2						0,2 Sk. (**)
Budžeta pozīcija atbilstīgi ierosinātajai mūžizglītības programmai									
atbalsts daudzvalodības un starpkultūru vadības izveidei, izmantojot ierosināto mūžizglītības programmu					0,04	0,08	0,12	0,16	0,4 Sk. (**)
turpinās atbalstīt valodu mācīšanu un apguvi, izmantojot sadarbības programmas izglītības, apmācības, jaunatnes, pilsonības un kultūras jomā;									Sk. (**)
pētīt iespējas, lai atbalstītu valodu daudzveidības tīklus, izmantojot jauno integrēto mūžizglītības programmu;									Sk. (**)
ministru konference					0,15				0,15 Sk. (**)
15.03.01.02 <i>Leonardo da Vinci</i>									
publicēt pētījumu par valodu prasmju trūkuma ietekmi uz Eiropas ekonomiku 2006. gadā		0,2							0,2 Sk. (**)

DG ENTR									
turpināt pilnveidot rentablus daudzvalodu datu apmaiņas un saziņas līdzekļus saskaņā ar Viseiropas e-pārvaldes pakalpojumu sadarbībspējīgu piegādes programmu valsts pārvaldei, uzņēmumiem un pilsoņiem									Sk. (**)
09.04 Informācijas sabiedrības pētniecības, tehnoloģijas un attīstības (RDT) programma "09.03 „e-Eiropa”									
līdz 2007. gadam uzsākt digitālās bibliotēkas projektu, uzskatāmi parādot multivides un daudzvalodu Eiropas kultūras satura integrāciju pētniecības pamatprogrammā pastiprināt pasākumus saistībā ar informācijas sabiedrības tehnoloģijām un pētīt veidus, kādos Eiropas Savienība varētu veicināt turpmāku sadarbību									Sk. (***)
pētīt apakšsadaļu plašākas izmantošanas iespējas, lai sekmētu valodu apguvi									
nodrošināt, ka visas iestāžu nodaļas īsteno daudzvalodības politiku (izmantojot iekšējo tīklu)									
konkrētās Eiropas daudzvalodības politikas, interneta portālu un publikāciju pakāpeniska izveide									

Saistību apropriējumi (SA)		a	0,4	0	0,19	0,08	0,12	0,16	0,95
Maksājumu apropriējumi (MA)		b	0,4	0	0,19	0,08	0,12	0,16	0,95

Administratīvie izdevumi, kas ir ietverti pamatsummā⁴¹

Tehniskais un administratīvais atbalsts (NDA)									
26.010701 – Starpiestāžu sadarbības pasākumi valodu jomā									
publicēt ES terminoloģijas starpiestāžu daudzvalodu datu bāzi, starpaģentūru terminoloģijas apmaiņas datu bāzi			0,257	0,279	0,165	0,165	0,165	0,165	1,196 Sk. (**)
26.010211.02.02. 40 – Konferenču un sanāksmju izmaksas									
organizēt konferenci par tulkoātāju apmācību universitātēs 2006. gadā				0,15					0,15 Sk. (**)
organizēt virkni augsta līmeņa semināru par daudzvalodību dalībvalstīs, kuru mērķauditorija ir žurnālisti un citi sabiedriskās domas izplatītāji				0,003					0,003 Sk. (**)
starptautisks tulkoātāju konkurss starp dalībvalstu skolām				0,04					0,04 Sk. (**)

⁴¹ Izdevumi, kas ir ietverti xx sadaļas xx 01 04 pantā.

veidot personu grupu, kas augstā līmenī atspoguļo daudzvalodības jautājumus			0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,2	Sk. (**)
26.010211. 01. 01. 10 – Misijas									
lielāka loma tulkošanas pārstāvniecības birojiem			0,024	0,144	0,144			0,312	Sk. (**)
turpināt nodrošināt universitātes ar tipveida studiju programmām, kas atbilst maģistra grādam tulkošanā, un paredzēt tulkotāju apmeklējumus			0,207	0,207	0,207	0,207	0,207	1,242	Sk. (**) Sk. (****)
26.010211.02.05 Pārvaldības un informācijas sistēmu pilnveidošana									
uzsākt Eiropas Valodu portālu, pielāgot jaunus portālus, kas ir veltīti valodu apguvējiem un valodu skolotājiem			0,08	0,05				0,13	Sk. (**) Sk. (°)
		c	0,568	0,913	0,556	0,412	0,412	0,412	3,273

KOPĒJĀ PAMATSUMMA

Saistību apropriējumi		a+c	0,968	0,913	0,746	0,492	0,424	0,428	4,223
Maksājumu apropriējumi		b+c	0,968	0,913	0,746	0,492	0,424	0,428	4,223

Administratīvie izdevumi, kas nav iekļauti pamatsummā⁴²

Cilvēkresursu izmaksas un ar tām saistītie izdevumi (NDA)	8.2.5	d							
---	-------	---	--	--	--	--	--	--	--

⁴²

Izdevumi, kas ir iekļauti xx 01. nodaļā, izņemot xx 01 04. pantu vai xx 01 05. pantu.

Pamatsummā neietvertās administratīvās izmaksas (NDA), izņemot cilvēkresursu izmaksas un ar tam saistītos izdevumus	8.2.6	e							
---	-------	---	--	--	--	--	--	--	--

ORIENTĒJOŠĀ RĪCĪBAS IZMAKSU KOPSUMMA

- (*) Rādītāja noteikšana neradīs papildu darbības izdevumus ES budžetā: attiecīgās izmaksas segs no *Socrates* un *Leonard oda Vinci* (pēc tam *Lifelog Learning*) programmām, nepalielinot kopējos piešķirumus šīm programmām; tāpēc arī iepriekš minētā norāde „*”. Informācijai: šo programmu ikgadējie ieguldījumi rādītāja finansēšanā kopā būs aptuveni EUR 2,5 miljoni.
- (**) Šā Eiropas Savienības budžeta izdevumu posteņa izpildē nebūs iekļauti papildu darbības izdevumi. Attiecīgās izmaksas tiks segtas no esošajās programmās vai nākamajās programmās iekļautajiem līdzekļiem, nepalielinot kopējos līdzekļu piešķirumus šīm programmām.
- (***) Šā Eiropas Savienības budžeta izdevumu posteņa izpildē nebūs iekļauti papildu darbības izdevumi. Attiecīgās izmaksas tiks segtas no esošajās pētniecības programmās vai nākamajās programmās iekļautajiem līdzekļiem (programma *eContent plus* / ierosinātās īpašās programmas 2007 – 2013 FP 7 īstenošanai), nepalielinot kopējos līdzekļu piešķirumus šīm programmām.
- (****) Izmaksas 207 000 euro/gadā, kas segtas no misiju veikšanai paredzētā budžeta, attiecas vienīgi uz tulkotāju apmeklējumiem paredzēto asignējumu (ja Tulkošanas ģenerāldirektorāta tulki būs viena mēneša misijā universitātēs).
- (°) Šie 2005. un 2006. gada izdevumi attiecas uz IT speciālistu palīdzību tīmekļa portāla tehniskā projekta izstrādē un tā pilnveidošanā. Portāla saturu pārvaldīs Komisijas darbinieki.

SA KOPĀ, ieskaitot cilvēkresursu izmaksas		a+c +d+ e							
MA KOPĀ, ieskaitot cilvēkresursu izmaksas		b+c +d+ e							

Ziņas par līdzfinansējumu

Nav. Rīcības līdzfinansējums netiks ierosināts.

4.1.2 Atbilstība finanšu plānošanai

- ☐ Priekšlikums atbilst pašreizējai finanšu plānošanai.

Apropriējumi 2007. gadam un turpmākajiem gadiem tiks attiecināti uz Finanšu plāna 2007.– 2013. gadam apstiprināšanu un daudzgadīgās finanšu plānošanas izveidi.

- ☐ Priekšlikums būs saistīts ar attiecīgās pozīcijas pārplānošanu finanšu plānā.

- ☐ Iespējams, ka priekšlikums var prasīt Starpiestāžu nolīguma⁴³ noteikumu piemērošanu (piemēram, elastības instrumenta izmantošanu vai finanšu plāna pārskatīšanu).

4.1.3. Finanšiālā ietekme uz ieņēmumiem

- ☒ Priekšlikums finansiāli neietekmē ieņēmumus

- ☐ Priekšlikums finansiāli ietekmē ieņēmumus, proti:

Piezīme: Visa informācija un apsvērumi par metodi, pēc kuras veic finansiālās ietekmes aprēķinus, jāsniedz atsevišķā pielikumā.

4.2. Cilvēkresursi, izteikti pilnslodzes ekvivalentu (arī ierēdņi, darbinieki uz noteiktu laiku un ārštata darbinieki) — sīkāku informāciju sk. 8.2.1. punktā.

Ikgadējās vajadzības Cilvēkresursu kopējais daudzums	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. un turpmā kie gadi
EAC		1	1	1	1	1 sk. (i)
DGT	22,6	80,2	80	80	80	80 sk. (ii)
SCIC						
INFSO						
Kopā	22,6	81,2	81	81	81	81

⁴³ Sk. Starpiestāžu nolīguma 19. un 24. punktu.

Piezīmes:

(i) Šajos priekšlikumos ietverta 1 papildu pilnas slodzes darbinieku pieņemšana darbā A* kategorijā [kā izklāstīts KOM (2005) 356]

(ii) Visi citi darbinieki, kas iekļauti iepriekš minētajā tabulā, iestādes iekšienē ir pārcelti citā darbā esošo darbiniekiem paredzēto asignējumu robežās.

5. RAKSTURĪGĀKĀS IEZĪMES UN MĒRĶI

Ziņas par priekšlikuma saturu jāsniedz paskaidrojuma rakstā. Šajā finanšu pārskata sadaļā jābūt iekļautai šādai īpašai papildu informācijai:

5.1. Jāpasniedz īstermiņā vai ilgtermiņā

Paziņojumā ir noteikta virkne vajadzību daudzvalodības jomā Eiropas Savienības sabiedrībā, ekonomikā un iestādēs.

5.2. Pievienotā vērtība, ko rada Eiropas Kopienas iesaistīšanās, un priekšlikuma atbilstība citiem finanšu instrumentiem, un iespējamā sinerģija

Pievienoto vērtību sniedz Eiropas Komisija, uzņemoties vadošo lomu tādu jomu noteikšanā, kurās ir jāveic rīcība, un dalībvalstis vai Eiropas Komisija ierosina rīcību, lai sasniegtu tādus mērķus, no kuriem labumu gūs visa Eiropas Savienība..

5.3. Priekšlikuma mērķi, sagaidāmie rezultāti un atbilstīgie rādītāji saistībā ar ABM.

Galvenie mērķi ir šādi: paaugstināt pilsoņu daudzvalodības pakāpi; labāk izprast daudzvalodības nozīmi Eiropas Savienības ekonomikā un attiecībās starp Eiropas Komisiju un pilsoņiem rast saskaņotāku pieeju daudzvalodībai.

Par šo mērķu izpildi ir ierosināts 2007. gada sasniegumu raksturojums.

5.4 Īstenošanas metode (orientējoši)

Darbības īstenošanai izraudzīto(-ās) metodi(-es)⁴⁴ norādīt turpmāk tekstā:

☐ **Centralizēta pārvaldīšana**

☒ veic tieši Komisija

☐ netieši, deleģējot

☐ Izpildaģentūras

⁴⁴ Ja ir norādītas vairākas metodes, lūdzu sniegt papildu informāciju šā punkta iedaļā „Piezīmes”.

Regulas ☐ Kopienų izveidotajās institūcijās, kas minētas Finanšu
185. pantā

publiskajā ☐ Valsts publiska sektora iestādes/iestādes, kas veic misiju
sektorā

☐ **Dalītā vai decentralizētā pārvaldīšana**

☐ Ar dalībvalstīm

☐ Ar trešajām valstīm

☐ **Pārvaldība kopā ar starptautiskām organizācijām (lūdzu precizēt)**

Piezīmes:

6. UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

6.1. Uzraudzības sistēma

Šajā paziņojumā minētās rīcības tiks uzraudzītas, izmantojot sistēmas, kas jau darbojas, un ir paredzētas programmām un budžeta pozīcijām, uz kurām tās attiecas.

6.2. Novērtēšana

6.2.1. Iepriekšēja novērtēšana

Iepriekšēja novērtēšana nav veikta. Paziņojums būtībā ir daudzvalodības galveno aspektu pašreizējā stāvokļa novērtējums.

6.2.2. Pasākumi, kas veikti pēc starpposma/iepriekšējas novērtēšanas (mācība no līdzīgas, pagātnē gūtas pieredzes)

-

6.2.3. Turpmākas novērtēšanas noteikumi un biežums

(sk. 6.1. punktu).

7. KRĀPŠANAS APKAROŠANAS PASĀKUMI

Krāpšanas apkarošanas pasākumi attiecībā uz šajā paziņojumā minētajām darbībām būs tādi paši kā jau notiekošie pasākumi, kas ir paredzēti programmām un budžeta pozīcijām, uz kurām tie attiecas.

8. INFORMĀCIJA PAR RESURSIEM

8.1. Priekšlikuma mērķi to finansiālo izmaksu izteiksmē

Saistību apropriējumi EUR miljoni (noapaļot līdz 3 decimālzīmēm aiz komata)

(Norādīt mērķus, rīcības un rezultātus)	Rezultāta veids	Vid. izmaksas	Gads n		Gads n+1		Gads n+2		Gads n+3		Gads n+4		Gads n+5 un turpmākie gadi		KOPĀ	
			Rezult. sk.	Izmaksas kopā	Rezult. sk.	Izmaksas kopā	Rezult. sk.	Izmaksas kopā	Rezult. sk.	Izmaksas kopā	Rezult. sk.	Izmaksas kopā	Rezult. sk.	Izmaksas kopā	Rezult. sk.	Izmaksas kopā
DARBĪBAS MĒRĶIS Nr. 1 ⁴⁵																
I rīcība																
I pasākums																
I pasākums																
II rīcība																
I pasākums																
Starprezultāts 1. mērķis																
DARBĪBAS MĒRĶIS Nr 2 ¹																
I rīcība																
I pasākums																
Starprezultāts 2. mērķis																
DARBĪBAS MĒRĶIS Nr n ¹																

⁴⁵

Saskaņā ar aprakstu 5.3. sadaļā.

Starprezultāts Mērķis n																
IZMAK-SAS KOPĀ																

8.2. Administratīvie izdevumi

8.2.1. Cilvēkresursu daudzums un veids

Amata veidi		Personāls, kas iesaistās rīcības pārvaldībā, izmantojot esošos un/vai papildu resursus (amata vietu skaits/pilnas slodzes darbinieku ekvivalents)					
		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. un turpmākie gadi
Ierēdņi vai darbinieki uz noteiktu laiku ⁴⁶ (XX 01 0 1)	A*/AD		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5 sk. (i)
	B*, C*/AST	22,6	79,7	79,5	79,5	79,5	79,5 sk. (ii)
Personāls, ko finansē ⁴⁷ pēc XX 01 02. panta							
Pārējais personāls ⁴⁸ , ko finansē pēc XX 01 04/05. panta							
KOPĀ		22,6	81,2	81	81	81	81

Piezīmes:

Cilvēkresursu un administratīvo resursu vajadzības sedz ar piešķirumu vadošajam ĢD saskaņā ar ikgadējo resursu sadalījuma procedūru.

(i) Šajos priekšlikumos ietverta 1 papildu pilnas slodzes darbinieku pieņemšana darbā A* kategorijā [kā izklāstīts KOM (2005) 356].

⁴⁶ Ar to saistītās izmaksas NAV ietvertas pamatsummā.

⁴⁷ Ar to saistītās izmaksas NAV ietvertas pamatsummā.

⁴⁸ Ar to saistītās izmaksas ir ietvertas pamatsummā.

(ii) Visi citi darbinieki, kas iekļauti iepriekš minētajā tabulā, iestādes iekšienē ir pārcelti citā darbā esošo darbiniekiem paredzēto asignējumu robežās. Jānorāda, ka viena no iespējām atvēlēt resursus ierosinātajam daudzvalodu tīklam varētu ietvert 23 esošos A* kategorijas darbinieku pārcelšanu no DGT darbā citos ģenerāldirektorātos. Darbinieki tiktu apstiprināti darbā citos ģenerāldirektorātos, bet šo darbinieku amata vietas saglabātos DGT. Šīs pārcelšanas citā darbā ir iekļautas šajā tabulā.

8.2.2. No rīcības izrietošo uzdevumu apraksts

8.2.3. Cilvēkresursu avoti (štata)

(Ja ir noteikti vairāki avoti, lūdzu norādīt amatu skaitu saistībā ar katru avotu)

☐ Amata vietas, kas patlaban iedalītas programmas pārvaldībai, jāaizstāj ar citām jāpagarina termiņš, uz kādu tās iedalītas

☒ Amata vietas iedalītas saskaņā ar provizoriskā budžeta projekta kopsavilkumu (APS) vai provizorisko budžeta projektu (APB) finansu gadam n

☐ Amata vietas, kas jāpieprasa nākamajā APS/APB procedūras ciklā

☒ Amata vietas jāiedala, pārgrupējot resursus attiecīgajā dienestā (iekšējā pārgrupēšana)

☐ Amata vietas, kas vajadzīgas n gadam, bet nav iedalītas saskaņā ar APS/APB attiecīgajam finanšu gadam

8.2.4. Pārējie pamatsummā ietvertie administratīvie izdevumi (XX 01 04/05 – administratīvās pārvaldības izdevumi)

EUR miljoni (noapaļot līdz 3 decimālzīmēm aiz komata)

Budžeta pozīcija (numurs un nosaukums)	Gads n	Gads n+1	Gads n+2	Gads n+3	Gads n+4	Gads n+5 un turpmākie gadi	KOPĀ
Tehniskais un administratīvais atbalsts (ieskaitot ar to saistītās personāla izmaksas)							
Izpildaģentūras							
Cita veida tehniskais un administratīvais atbalsts							
iekšējais (<i>intra muros</i>)							

ārējais (extra muros)							
Tehniskais un administratīvais atbalsts kopā							

8.2.5. Cilvēkresursu izmaksas un saistītie izdevumi, kas nav ietverti pamatsummā

EUR miljoni (noapaļot līdz 3 decimālzīmēm aiz komata)

Cilvēkresursu veids	Gads n	Gads n+1	Gads n+2	Gads n+3	Gads n+4	Gads n+5 un turpmākie gadi
Ierēdņi un darbinieki uz noteiktu laiku (XX 01 01)						
Personāls, ko finansē pēc XX 01 02. panta (palīgpersonāls, nacionālie eksperti, līgumdarbinieki utt.) (norādīt budžeta pozīciju)						
Cilvēkresursu izmaksas un ar tām saistītie izdevumi kopā (NAV ietverti pamatsummā)						

Aprēķins – Ierēdņi un darbinieki uz noteiktu laiku

Ja vajadzīgs, jāsniedz norāde uz 8.2.1. punktu

Aprēķins – Personāls, ko finansē atbilstoši XX 01 02. pantam

Ja vajadzīgs, jāsniedz norāde uz 8.2.1. punktu

8.2.6. Citi administratīvie izdevumi, kas nav iekļauti pamatsummā

EUR miljoni (noapaļot līdz 3 decimālzīmēm aiz komata)

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. un turp- mā- kie gadi	KOPĀ
XX 01 02 11 01 – Misijas							
XX 01 02 11 02 – Sanāksmes & konferences turpināt pilnā mērā piedalīties ikgadējā starptautiskajā pilnsapulcē par valodu pasākumiem, dokumentāciju un publikācijām	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,06
XX 01 02 11 03 – Komitejas ⁴⁹							
XX 01 02 11 04 – Pētījumi & konsultācijas							
XX 01 02 11 05 – Informācijas sistēmas							
XX 01 02 11 07 Darbības mutvārdu tulku apmācībai un zināšanu uzlabošanai							
piedāvāt piešķirumus universitātēm un palīdzību mācīšanās konferenču mutiskās tulkošanas jomā, izstrādāt tālmācības līdzekļus un finansēt studentu stipendijas un mācību apmeklējumus;	0,935	0,935	0,935	0,935	0,935	0,935	5,61
atbalstīt Eiropas līmeņa maģistra studiju apguvi konferenču tulkošanā un konferenču pārvaldībā	0,082	0,082	0,082	0,082	0,082	0,082	4,92
2 Citi pārvaldības izdevumi kopā (XX 01 02 11)	1,027	1,027	1,027	1,027	1,027	1,027	10,59
3 Citi administratīvie izdevumi (norādīt, sniedzot atsauci uz budžeta pozīciju)							
Administratīvie izdevumi kopā, izņemot cilvēkreursu izmaksas un ar tām saistītas izmaksas (NAV ietvertas pamatsummā)							

Aprēķins – ***Pārējie administratīvie izdevumi, kas nav ietverti pamatsummā***

⁴⁹ Norādīt komitejas veidu un grupu, kurai tā pieder.